

તોલકાએ દીલકા

ઉદ્ધ

નર્થ ઈન્દર સભા.

નાટક દો બાબકા.

તારીખ ૩૧/૫

મુનશી સેવેદ માલમુદ મુનખલુસ બા હરીકને
દામ ઈન્દરસભાએ અમાનસે ઈન્નેબાબ કરકે

જ્યાંને હિરુ બાહરે ગુજરાતી

શિખર

મદરેસમે આશોકે છસડી બીસમીલાહ હો ;
હસકા પહેલાહી સબક વારો ફના શીલાહ હો.

મુંબઈ ;

સુબોધપ્રકાશ પ્રેસમે છાપા સમ્મે.

ઈ. સ. ૧૮૮૫ સને હીજરી ૧૩૦૨

કીમત તીન આને.

૨૩૫૮

24.4.

પ્રાણના (૧૫૦ પ્રાણના)	...	...	૧૨૨-૦
કુલ પ્રાણવરના મિર્તાગ	...	...	૧૪-૧
સપ્ત રીડર નંબર ૧ લાના મિર્તાગ	...	...	૦-૧-૦
સપ્ત રીડર નંબર ૨ વાના મિર્તાગ	...	...	૦-૨-૦
સપ્ત રીડર નંબર ૩ વાના મિર્તાગ	...	...	૦-૧-૦
સપ્ત રીડર નંબર ૪ થાના મિર્તાગ	...	...	૦-૧-૦
હાવડફૂત પ્રાણમયના મિર્તાગ (મોડા)	...	...	૦-૨-૦
હાવડફૂત અગ્રેજી બીજી વેળાની મિર્તાગ	...	...	૦-૨-૦
દ્વારસી આમાદાન નામના અગ્રેજી ના ૧૫૦ પ્રાણના	...	...	૦-૨-૦
તરખુમે	...	...	૦-૨-૦
સુખરાતી નાટક ગાયન સંગ્રહ	...	...	૦-૨-૦
અદસેન અને અદ્રપ્રસા નાટક	...	...	૦-૨-૦
કેશ સેલાબી અને વિક્રમ આદેશ નાટક	...	...	૦-૨-૦
નતિગમે અરમન (કુદ નર્મલ રાહન યાને અ. મેડાચાહ રા.)	...	...	૦-૨-૦
અનન્યમે સખાવત (કુદ આદેશ હે આદેશિત)	...	...	૦-૨-૦
અદન મહાગરી નાટક	...	...	૦-૨-૦
તમાશાએ આદેશી	...	...	૦-૨-૦
તોહફાએ દીલકોમા (કુદ નર્મલ રાહન)	...	...	૦-૨-૦
સોબને અસર અથવા મેદન દુ. અ. રાહન	...	...	૦-૨-૦
નદરી સુલેમાનીનો ફરદુ મેસ	...	...	૦-૨-૦
સુલસને આદાર અદમ (કુદ નર્મલ રાહન)	...	...	૦-૨-૦
હરિક નવ બહાર (કુદ અદમદન મોહોવાર)	...	...	૦-૨-૦
કુવ આપ્યાતના ખેલમાં મરાતા ગાયનો	...	...	૦-૨-૦
રસીકાનો અતિ રમુજ દ્વારસ	...	...	૦-૨-૦
નવા હરિશ્ચંદ્ર તારામતીના ગાયનો	...	...	૦-૨-૦
તોહફાએ દીલપઝીર ગાયન (ના. તરદવાર ખનખરા)	...	...	૦-૨-૦
તોહફાએ દીલપઝીર (ફરદુ હરદ્યા)	...	...	૦-૨-૦

તોલકાએ દીલકોશા

ગર્ફ
નર્થ ઇન્દર સેલા.

નાટક દો બાબકા.

તાલીફ કીયા

મુનશી સંયેદ માહમુદ મુતખ્તલુસ બ હરીફને

કદીમ

ઈન્દર સત્તાએ અમાનતસે ઇન્તેખાબ કરકે

બસઈ

છાપકે મુસ્તહીર કીયા બરાએ શાએકીન આલી હીમતને

મેહુતા જમનાદાસ ભગવાનદાસકી કંપનીને

જ્યાંને ઉરદુ બાહરે ગુજરાતી

શીઅર

મદરસેમે આશકોંકે જસકી ખીસમીલાહ હો ;

કસકા પહેલાહી સબકે યારોં ફના શીલાહ હો.

મુંબઈ;

સુબોધપ્રકાશ પ્રેસમેં છાપા હએ

ઈ. સ. ૧૮૮૫

સને હીજરી ૧૩૦૨

કીંમત તીન આને.

તખ્તએ નાટક.

ગુલઝરશાહ..... અખતર નગરકા ખાદશાહ,
 વજીર..... ગુલઝરશાહકા.
 ગુલકામ..... પાસરે ગુલઝરશાહ,
 હન્દર..... શહનશાહે પરસ્તાન.
 સખ્તપરી..... પરધાંકી અફસર વ માચાશુકે ગુલકામ
 પાપરાખપરી... } સભાએ હન્દરકી રકકાસેં વ મુગનાંચે,
 નીલ મપરી..... }
 સાલપરી..... }
 નાલદેવ..... / ફરમાખરદારે રાજા હન્દર
 કાલદેવ..... /
 જ. ખદાર—નગુમી—ખવાસ—દરબારી—રહ'યત—વગએના.

મુકામ.

અખતરનગર—સંગલદીપ—પરસ્તાન.

ઇતલાએ જરૂરી.

એ નાટક સને ૧૮૬૭ કે ૨૫ મેં કાઝેહે કે મુનીબીક રજીસ્ટર
 કાયા હએ ઇસલીએ ઇસકા કોઇબી બાબ ઉરદુ હર્ફમે યા મુજરાતી
 હર્ફમે મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસકી કંપનીકી રજા
 બગચેર કીસીને છાપના નહી.

તોહફાએ દીલકોશા

ઉર્દૂ

નઈ ઈન્દર સલા.

—૦૧,૦૨૦૦—

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

તખતગાહ.

[દીખલાઈ દેના મોઝાદખ બેયેઠે હુવે વજરે
અમીરે અહલેકારેકા મઝે રામીશગરેકે
આર નેદાકરના ચોખદારકા આમદે શાહી.]

મુસદ્દસ.

ચોખદાર—આમદ હય ખાસો આમ મેં શુલખર શાહપી

આમદ હય ખસદ શૌકતો હક્કમત પનાહકી.

કયા શાને તજમ્મુલ હય ઉસ આલીનાહકી.

જી નત દોચંદ કીયું ન હો ઈસ ખારગાહકી.

શીર કીયું અદુ ન હોવે સખી ખ્વારો જતર આબ.

હય આમદે “હરીફ” શહે નામદાર આજ.

[આના શુલખરશાહકા યકરોફર દરખારમે
ઐર ઉઠનાખરાએ તાયજીમકે દરખા-
રીઓકા જુલુસ ફરમાના શાહકા તખ્ત
જરનેગારપર ઐર માના રામીશગરને ?]

બેગીઆ આસાવરી— હુમરી.

નાવો નાવો રાગ—તર્જ.

ગામીશમરે—કાયમ રહે તા અગદ તેરી સલતનત અય શાહ દે
 મુલ્કનરશાહ હય નામ તેરા અય શહે આલમ;
 સર રખજ રહે બાગે તજમુલ્ક તેરા હરદમ—કાયમ
 અખત અમકે નીત તેરા જુલું મેલરે મુન્કર;
 ગરી રહે એ અદલો સખાવત તેરી ખુશતર—કાયમ
 દીન રાત રહે શાહ તુમ શાહા બસદ હકરામ;
 અગ હએ “હરીકા” એહી બસ આખરી કલામ—કા

[દીગીર હોના શાહકા ન હોનેસે ર-
 જંદકે ઔર દોઆ કરના જનામે બારીમે
 વારતે વારસે તખતકે.]

પીલુ—ગજલ.

શરાતા હય હમે કંડા કંડા—તર્જ.

શાહ—છલાહી શક હય અજહદ તેરા અય ખાલેકે પરવર;
 તેરે એહસાનકી ગહી હય બારી મેરી ગરદનપર—છલાહી.
 તુને અજનઆમતે ખેહતરસે મુજકુ પરવરીશ કરકે;
 દીયા રતઆ દીગર આલમ કરમસે તેરે અય હાવર—છલાહી.
 ફગલસે તેરે હય મૌનુદ સખ કુછ યા ખુદાવંદા;
 વલે એક શયકા હું સાયલ આ જલદીસે એનાયતકર—છલાહી.

તુ દે ફરજંદ એક ખુશર એહી હય આરબુ મેરી;
 નહી કોઈ દુસરા વારેસ કે બયકે ઇસ હકુમત પર—ઈલાહી
 મેરી આંખોકુ ઠહંડકહો જો દેખુ મંએ હયાતી મેં,
 નીકાલુ હસરતેં સારી મંએ દીવકી શાદ હોહોકર—ઈલાહી.
 ખુદાયા હય તુજે રોશન જો આજેજ પર મુજરતી હય;
 નહી કુદરતસેં તેરે દુર મર એ ઉમીદ લાવે ખર—ઈલાહી.

[મુખાતીબ હોના તરફ વજરકે ઔર કેહના
 કાસ્તે કાને નાગુમી કે.]

વજર આખ જુદલર જાકર ખુલા લા તુ નાગુમીકે;
 “દરીફ” ઉરસે મુકદ્દરકા મંએ પ્રહુ હાલ સખયકસર—ઈલાહી.

[આના નાગુમીકા રૂબરૂ શાહકે ઔર આદાબ
 બજાકર ખડે રહેના. શીર કેહના શાહને પારલે
 દર્યાફત હરમ હાલકે.]

અહ-સ—મસનવી.

નકરે લાલદેવ—તજ.

શાહ—હુનરવર તુ અખ ગૌરકર જુદતર,
 ખતા હાલ સય સય જો હો સરખસર.
 મેરે જામ દીલકા હો મરહમ અગર,
 લગાદે તા તસકીન પાવે જાગર.
 બયાંકર બખુબી જરા સૌચ કર,
 હો રાહત મેરે દીલકુ કુછનો મગર.

[जयेठजना नजुमीने तसलीम करके और
देयना अपनी कीतायमे और ईकना करके
शिर अर्ज करना शाहसे हसनयाता हैकि।]

आसावरी—मनसर्वा.

माहाराज कीजे—तर्ज.

नजुमी—हो मुतबजेह छस तरफ़के अय जनाय.

सुनो हाव सारा अरओ हीसाय.

मंओ हो जहरे तशवीशमे जोतजान,

नीकालाहुं अनमोल ओक नो रतन.

मुकदरमे हय आपके ओक पीसर,

अनायत करेगा ओ रय जुदतर.

हो दासानी जुगीमे ओ पुश सयर,

जुसे देय शरमावे शमशो कभर.

वले उसमे मोका हय अय शाह ओक,

हो जारा अरसक ओ शाहजहा नेक.

हो आशक परी उसके ले जयगी,

और भक्तद हीली अपने अर लायगी.

जयांवार आ हवाल सारा कहा,

“हरीक” छरेमे मुतलक नही शक रहा.

[दुबारा हीलगीर होना शाहका हाल सुनके नजु-
मीसे और जना नजुमीने आदाय जगनकर.]

બ્રહ્મ—મરણીયા.

હાએ હાએ પીસર—તળં.

રાહ—ખુદાયા એ ક્યસા હય જોરો સીતમ,
 ખુશીકા સુના મુજદા તીસપે એ ગમ.
 જગરપર મેરે અબ એ દુના જખમ,
 હાય અફસોસ ગમ વાય અફસોસ ગમ.
 રબ્બપર મે' રાહ હું તેરે ખુદા,
 મેરે દાગે દીલકુ તુ કરદે જુદા.
 “હરીફ” આરજુ હય મેરી એ સદા,
 હા એ આફત જુદા હોએ આફત જુદા.
 [આના ખ્વાસકા ખુશ ખબરી સુનાનેકે લીએ.]

મુખમ્મસ.

ખ્વાસ—હા શાદ દીલસે અબ અય શહનશાહે નામવર,
 હકને અતા કીયા હયે જો બેગમકુ એક પીસર,
 માહતાબ રૂ હય નેક એા સાહબદા ખખતવર,
 કર દુર દીલસે ગમ સખી અય શાહે ખુશ સયર,
 દરગાહે હકમે' શુક કરો અબ ઝુકાકે સર.
 [ખુશી હોના શાહ વ દરબારીઓંકા ઔર
 શુક કરના બારે તઆલાકા સબોને.]

પરજ—કાલીંગડા.

કર કર કર—તર્જ.

મેખ—શુક હય હરઆત તેરા અય કીરતાર,
 પર આઘ લીમીદ હમારી એહસાં હય તેરા ખાર—શુક.
 મયલા તુ સરતાજ દોનો જહાંકા,
 ખાલેક પરવર સજકા તુ કલકા હય મુખતાર—શુક.
 તેરે સીવા કૌન હય હકીમે મુતલક,
 દરદે દીલકા દરમાં તુ સાહેબ સરજનહાર—શુક.
 ફજલ હુવા હમપર તેરા અય કરીમ,
 તાબેઅ ફરમાં તેરા હય “હરીફ” હરખાર—શુક.

ખાખ પહેલા—પરદા દુસરા.

રાસ્તા.

[આના રેઆયાકા ખુશ વકતી કરતે હુવે
 શાહકે નજદીક ગનેકુ બરાએ ઈનઆમકે.]

જીલ્લા કાહારવા.

સાડે તીન પૈસે—તર્જ.

મખ—આવો યારો ખુશીકી ખુબ ધુમ મચાવો,
 ખુબ ધુમ મચાવો ખુબ ધુમ મચાવો—આવો.
 પહેલા—લડકા પયેદા હુવા હય શાહકે વહાં ખુશર,

ਦੁਸਰਾ—ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰਮੇਂ ਯੁਸ਼ਕਤੀਫੀ ਸ਼ਹਿਰਤ ਫਯ ਫਰਸ਼ੁ—ਆਵੇ।

ਤੀਸਰਾ—ਸਾਹਨੇ ਅਧਸੀ ਮੁਨਾਫੀ ਫ਼ੈਰੀ ਅਧਸ਼ ਕਰੇ ਸਾਰੇ,

ਜੇ ਕੁਝ ਹੋ ਫਰਕਾਰ ਭੁਸ਼ਕੋ ਆਵੇ ਪਾਸ ਫਮਾਰੇ—ਆਵੇ।

ਪਹਿਲਾ—ਅਲੋ ਤਯਤੋ ਜ਼ਕਰ ਯਾਰੋ ਕੇ ਆਵੇ ਕੁਝ ਘਰ,

ਦੁਸਰਾ—ਆਵੇ ਪੀਵੇ ਮਨੇ ਉਡਾਵੇ ਫਰਸ਼ੇ ਕਯਾ ਯੇਹੁਤ—ਆਵੇ।

ਤੀਸਰਾ—ਅਧਸ਼ੋ ਤਰਯਮੇਂ ਅਸਰ ਕਰੰਗਾ ਮਾਂਐ ਅਪਨੀ ਯੀਕਾਤ,

ਪਹਿਲਾ—ਰੰਗ ਰਾਗਮੇਂ ਰਯਾ ਰਹੁੰਗਾ ਮਾਂਐਤੋ ਫੀਨੋ ਰਾਤ—ਆਵੇ।

ਦੁਸਰਾ—ਮਾਰੇ ਯੁਸ਼ੀਫੇ ਫੁਲ ਗਯਾ ਫੁੰ ਯਲਨਾ ਫਯ ਦੁਸ਼ਵਾਰ,

ਤੀਸਰਾ—ਫਿਲੋ ਮੁਯਕੁ ਆਂਫਫੇਪਰ ਫੁੰ “ਫ਼ਰੀਫ਼ਕਾ” ਫੀਲਫਾਰ—ਆਵੇ।

ਆਖ ਪਹਿਲਾ—ਪਰਫਾ ਤੀਸਰਾ.

ਆਗ.

[ਫੀਅਲਾਫ਼ ਫੇਨਾ ਆਗਯਾਂਕਾ ਫੁਲ ਯੁੰਨੇ ਫੁੰਵੇ
ਆਨਾ ਸਾਹਨਫੇ ਗੁਲਫ਼ਾਂਮਕਾ ਫਰਸ਼ਾਫ਼ ਕਰਨ.
ਆਗਯਾਂਕੁ ਵਾਸਤੇ ਸੇਯਕੇ.]

ਪੀਲੁ—ਲਾਵਨੀ.

ਕੰਗਫੀ ਰੰਗੰਤ.

ਗੁਲਫ਼ਾਂਮ—ਯੁਨਕੇ ਕਫੀਯਾਂ ਲਾਫੇ ਆਗਯਾਂ ਘਾਰੀ ਘਾਰੀ ਫੁਲੋਫ਼ੀ,

ਸੇਯਪਲਪਰ—ਘੀਫ਼ਾਫੇ ਮੁਯਕੁ ਸਾਰੀ ਫੁਲੋਫ਼ੀ.

ਫ਼ਰਸ਼ੇ ਮੇਰਾ ਗੁਲਫ਼ਾਂਮ ਫਯ ਯੈਰ ਪੀਫਰ ਮੇਰਾ ਸਾਫੇ ਗੁਲਯਾਰ.

ਮੁਯ ਆਭਯੇ—ਮੇਫਰਯਾਂ ਫਯਗਾ ਫਮੇਸ਼ਾ ਯੋ ਸਰਫਾਰ.

તુરરા બનાદે ફુલોંકા બૈર પેહનાદે ફુલોંકા હાર,
 ઝસ્કી બુસે—મોઅત્તર દેમાગ હો ગમ હોવે ફાર.
 તરેહ તરેહકી ચીજે બના દીખલાદે બહારી ફુલોંકી—સેજ.
 [દસ્તબસ્તા હો અર્જ કરના બાંગબાંકા શાહબદેમે

મજકુર—તર્જ.

બામબાં—આરાસ્તા કર રખા હય સાહેબ પલંગ આપકા દરગુલબર.
 ફુલોંસે સારા—સજા હું દેખો ઉકી હરસુ મેહકાર.
 કીસમ કીસમકે યુદ્ધ દસ્તે ઔર હય એ લો તુરરા તૈઆર.
 રહો શાદમાં—હમેશા તુમ અય મેરે શાહકે દીલદાર
 “હરીફ” અબ આરામ કરો હય સેજ સંવારી ફુલોંકી—સેજ.
 [જના બાગબાંકા આદાબ બજાકર ખુશ હોના
 શાહબદેકા દેખકર બાગો કોઠેકું.]

બેહાગ—ગજલ.

ગયરત ન આપ—તર્જ.

મુલકાંમ—શુકરે ખુદાકે ધન દીનો ગમ દીલસે દુર હય ;
 ફરતે ખુશીકા દીલમે અભયેબ જહુર હય —શુકરે.
 કોઠા ચમનમે રશકે દહે કોઠે તુર હય ;
 ચાદર પલંગપે અયસી બીજા ગોયા તુર હય—શુકરે.
 અબતો “હરીફ” રાહતે જીસાં વધુર હય ;
 સો રહુ બકે નીન્દસે આંખેબી ચુર હય—શુકરે.

[આરામ કરીઆના શાહજાદેકા છપરધટપર
આના પરીકા તખ્તપર બેઠકર સયર કર-
તે હુવે બાગમેં ઔર દેખકર શાહજાદેકુ
બેકરાર હોના.]

ભચ્ચેરવી—કુમરી.

છોરી બામનકી—તર્જ.

સ્વજપરી—સોજે ઉલકત સખ તનમન મેરા જલાને લગી ;
હુરન બશર કયા ફરેબે જાં હય રહ મેરી ઘભરાને લગી-સા.
ખુબીએ ગુલર દીલમેં બસગઈ વસ્લખીના તરસાને લગી-સા.
“હરીફ” દીલસે જસમસે મેરેતાબોતવાં સખ જાને લગી-સા.
[નજદીક જાકે.]

જલા પીલુ—ગજલ.

હુરોંકે હોશ—તર્જ.

પરી—દયા ખુબ નો જવાન એ જોશે શખાબમેં,
સોયા હય બેખબર બસા એતરો ગુલાબમે.
જુલફે મોંઅમબરી હય પરેશા બ એયેને નાજ,
દેખેસે જુરફે દીલ હય પડા પેચોતાબમેં.
અંગુસ્તરી નીશાની મેં અપની દેખતી હું,
તસલીમ હય “હરીફ” તુહારી જનાબમેં.

[જના સખજપરીકા શાહજાદેકુ અંગુ-
સ્તરી પેહનાકે વ હાથોકુ બોસા દેકર.]

બાપ પહેલા—પરદા ચાથા.

જંગલ.

[વારતે સચ્ચેરકે આના રાજા હાંદરકા
ઓર અદા કરના હમ્દે ખુદા.]

પહાડી જીંઝોરી—બંજારા.

હુધ શુખ્હો નીકલ—તર્જ.

હાંદર—માલિકુલ સુલક લાએ જાલા.એ અયેબ હયે તુ હકતઆલા.

લાયેક હમ્દ કે ખેશક સુબહાં, ખલાકે સુતલક રહમાં. ૭

તેરી જાત હયે અફજલો આલા—એ અયેબ.

અરશો કુરસી લોહોક લમકા, હુરો ખીલમાં કુસુરો નઅમકા. ૮

મુખ્તાર તુહી શાહેવાલા—એ અયેબ.

તેરી કુદરત હયે યકતાઇ, શીહનશાહકુ બક્ષે ગદાઈ. ૯

બક્ષે ગદાકુ રતબા દુખાલા—એ અયેબ.

પરબતકુ કરે પલમે રાઈ, સમનદરકુ બનાવે ખાઈ, ૧૦

તુ કાદેર કુદરત વાલા—એ અયેબ.

તેરાબુલા હયે સંગે ગૌહરમે, તેરા નુર હયે શમ્શો કમરમે ૧૧

ચો તરફ હયે જીસકા ઉમલા—એ અયેબ.

કયા ગદા ઓ કયા તાજદારે, મોહતાજ તેરે હયે સારે. ૧૨

કુલ જહાંકા પાલનવાલા—એ અયેબ.

હમ્દ કીરસે બયાં હો તેરી, હયે અકલ યહાં તક મેરી, ૧૩

હયે “હરીફ” તેરા મતવાલા—એ અયેબ.

[બઅદ તઅરીફકરના ખુદકી.]

પીલુ—અપ્પયાત.

રાગ્ન હું મંએ કોમકા ઔર ઇન્દર મેરા નામ,

ખાન પરીયોંકે દીદકે નહી મુજેહ આરામ.

સુનારે મેરે દેવરે દીલકો નહી કરાર,

[હાજર હોના લાલદેવ ઔર કાસેદેવકા
રૂબરૂ રાગ્નકે મોઆદબ ખડે રેહના.]

જલદી મેરે વાસ્તે સભા કરો તૈયાર.

તખ્ત પીછાવો જગમગા જલદીસે હસ્થાન.

મુજકુ ગબ ભર બએઠના મહરીલકે દરમ્યાન.

મેરા સંગલદીપમે મુલકોં મુલકોં રાજ,

જ મેરા હથે ચાહતા જલસા દેખુ આજ.

લાંવા પરીયોંકે મેરી જલદી બાકર હાં,

બારી બારી આનકર મુજરા કરે વહાં.

[બના ઇન્દરકા સાથ દેવોંકે.]

બાબ પહેલા—પરદા પાંચવા.

દરબાર.

[દીબલાઇ દેના દરબારીયોંકા મએ દેવે;
ચોખદારોંકા ઇન્દરકી આમદ ગાતે હુવે.]

ઝીંઝોટી—ગજલ.

કરકે તનહા મુજેહ અથે દોસ્તો—તર્જ.

સભામે દોસ્તો ઇન્દરકી આમદ આમદ હએ;

પરી જમાંલોકે અફસરકી આમદ આમદ હએ—સભામે

ખુશીસે રહે રહે લાજીમ હએ સુરતે ખુલ ખુલ;
 અબ ઈસ ચમનમે શુલેતરકી આમદ આમદ હએ—સભામે.
 ફરોમે હુરનસે આંખોંકા અબ કરો રૈશન;
 જમીપે મહેરે મુનવરકી આમદ આમદ હએ—સભામે.
 [આના ઇન્દરકા લીઆસે જર્દાન પહેને
 હુવે ઔર બએઠના તખ્તપર સર હુકાન;
 દરબારીયોંકા બરાએ તસલીમ કે બઅદ
 આમદ ગાના પુખરાજ પરીકી.]

કાફી—ગજલ.

મહશીલે રાજમે પુખરાજ પરી આતી હએ;
 સારે મઅશુકોંકી સરતાજ પરી આતી હએ—મહશીલે
 જીરકા સાયા ન કબી ખવાખમે દેખા હોગા;
 આદમી જાદમે એ આજ પરી આતી હએ—મહશીલે
 દોલતે હુરનસે હો જાએગા; આલમ મઅમુર;
 કરને ઇસ બજમમે અબ રાજ પરી આતી હએ—મહશીલે
 [આના પુખરાજ પરીકા સભામે ગાને
 હુવે ઔર તસલીમ કરના ઇન્દરકા.]

છલા પીલુ—મજલ.

પુખરાજપરી—ગાતી હું મએં ઔર નાય સદા કામ હએ મેરા;
 આફકમે પુખરાજપરી નામ હએ મેરા—ગાતી.
 ફરેસે મેરે કોઈ નીકલને નહી પાતા;
 ઇસ ચલરાને આલમમે ખીજા દાગ હએ મેરા—ગાતી.

મંએ લાખકી દો લાખકી પરવા નહી રખતી;
 કારંકા ખમના અજી ઇનઆમ હએ મેરા-ગાતી.
 કહેતે હંએ જહાંમે જસે ઇનસાં ગુલો સુખુલ;
 વો રખ હએ વો ગેસુએ સીયાહ ફાંમ હએ મેરા-ગાતી.
 બદ મસ્ત મુજેહ દેખ કે હોતી હએ ખુદાઇ;
 મઅમુર મંએ હુસ્નસે કયા જનમ હએ મેરા-ગાતી.
 કરતી હું દીલો જાંસે મે રાખકી પરશતીસ;
 કહેતે હંએ જસે કુક્ર એા ઇસ્લામ હએ મેરા-ગાતી.

[ખુશ હોના ઇન્દરકા કરના ચૈાર ગાનેકે
 લીએ દરખાસ્ત.]

ખંજારા.

હુધ સુખહો નીકલ—તર્જ.

કયસે કયસે જવાં માહપારા, ગયે છોડ જહાંકા પસારા;
 ખડે ખડે શહેનશાહઆલી, ગયે આખી હાયલે ખાલી. જ
 કયા સીકંદરો જમ દારા—ગયે છોડ.
 હુવે હુવે પેહેલવાં જો નામી, રસ્તમો એા શામ ગીરાંમી જ
 ઉઠા કમને બનકો દેમારા—ગયે છોડ.
 પુરે પુરેયે ઇસ્કમે ફાયેક, ફરહાદ એા મજનુ શાયેક, જ
 કોહો દસ્ત થે જનસે આવારા—ગયે છોડ.
 અછે અછે તખીઓ હકીમાં, જાલી નુસ ફલાતુ લુકમાં. જ
 આમે અજલકે ના ચલા ચારા—ગયે છોડ.

કાએ કાએ હમરો તસવ્વર, બેહેઝાદ વૌ માની મુસવ્વર. ૭
શીકલ મૌતસે હોના ગવારા—ગયે છોડ.

ગએ ગએ યો યુવર રગીલે, ખુખી બરે સરાપા રસીલે. ૮
મેલ જખીં શીસુંગર નગરા—ગયે છોડ.

રહું રહું જો રાજ રગમે, આખેર ગએ યો મુલકે બકામે, ૯
હએ “હરીફ” તુ બેસહારા—ગયે છોડ.

[તચરીફ કરતા ઇન્દરને પુખરાજ પરીકી
ઔર દરખવાસ્ત કરતા નીલમપરીકી.]

પરજ કાલીંગડા—કુમરી.

ઈન્દર—ખુખ રીઝાયા નાયકે ગાકે, પહેલુમે મેરે જએઠ તુ આકે—
જુશ હુઠ તુજસે મહરીજ સારી, અબ હએ નીલમપરીકી બારી—ખુ,
[આમદ ગાના નીલમ પરીકી.]

જુલા—ગજલ.

સભામે આમદે નીલમપરી હએ,
સરાસર યો નગકતસે ભરી હએ—સભામે.
સીતારાંકી ઝપક જાતી હએ આંખે,
યો ઉરકે બરમે મલખુસે જરી હએ—સભામે.
ગજલ ગાના હએ ઔર ઉરકા ચમકના,
કભી જોહરા કભી વો મુશતરી હએ—સભામે.
ન દેખા હોગા નાય અયેસા કીસીને,
બલા હએ સેહર હએ જાદુગરી હએ—સભામે.

[આના નીલમપરીકા સભામે ગાને હુવે ઐર
તસલીમ કરના ઇન્દરકો.]

જીલા પીલુ—ગજલ.

નીલમપરી—હુરોંકે હોશ ઉડતે હએ ઉડનેકી શાનપર;
નીલમપરી હએ નામ મેરા આસમાનપર—હુરોંકે.
અલાહકે કરમસે જમાનેમે હયે ઉરજ;
ઝુકતા હએ સર ફલકકા મેરે આસતાનપર—હુરોંકે.
ઈનસાંકી કયા હએ અરલકે પુતલા હએ ખાકકા;
જીન ખેલ જાતે હએ તેરી ઉલફતમે જાનપર—હુરોંકે.
નીલમકો ચુમચાલકે આંખોપે રખતે હએ;
શોહરા હએ મેરા જૌહરીયોંકી દુકાનપર—હુરોંકે.
ઉડતે નહી હએ મેરી નજકતપે કીસે હોશ;
રખતે હએ ફુલ હાથ ગુલીસતાંમે કાનપર—હુરોંકે.
જોહરા મેરે ખ્યાલમે ધુત્તી હએ સરસદા;
મરતે હએ તાનસેન તરાને કીતાનપર—હુરોંકે.
[ખુશ હોના ઇન્દરકા દરવખ્વારત કરના
ઐર ગાનેકે લીએ.]

ખંજારા.

દુધ મુઝો નીકલ—તર્જ.

નીલમપરી—જીસ ચીજમે ઈશક સમાવે, સો તરેહકી ધુમ મચાવે;
હર શએમે ઇશક બપા હએ, કંઠી જાહેર કંઠી છુપા હએ, જી

જીધર દેખો જીધર નગર આવે—સો તરેહ.

દો કીસ્મત કી ઈશક હએ જનનો, પાક ઇશક હકીકી માનો. ૭
ઝોર મેઝલુ અચશ મતાવે—સો તરેહ.

મશહુર મસલ હએ કીસીસં. ગર ઇશક લગે મેંડકીસે. ૮
પદમની ન મનકો લાવે—સો તરેહ. [૭]

જીસ બશરપે ઇસકા સાયા હએ, કબી ચએન ન વો પાયા હએ,
મેશુમાર રંજ ઉઠાવે—સો તરેહ. [૭]

ખુલ ખુલબી ગુલપે રીઘા હએ, પરવાના શમઅપે સદા હએ,
કુરખાન અપસકો જલાવે—સો તરેહ,

સચ ઇશક હએ યકતા હુનરમેં, તાસીર કરે પથરમેં. ૭
પની કર ઉસકો ખલાવે—સો તરેહ.

ઈશક કરતે હએ ઈન્દાનો વાહી, માલો હુસ્નકી જીસમે તખાહી, ૭
એ “હરીફ” દીલકી સુતાવે—સો તરેહ.

[તઅરીફ કરના ઇન્દરને નીલમપરીકી

ઝોર દરખવાસ્ત કરના લાલપરીકી.]

જીલા—કુમરી.

ઈન્દર—દીખા સુખી તુ કરતખ સારે, પહેલુમે અખ ખએઠ હમારે-દિ.

કીયા સલામે તુને નામ, અખ હએ લાલપરીકા કામ-દીખા.

[આમદ ગાના લાલપરીકી.]

દેસ—ગજલ.

સલામે લાલપરીકી સવારી આતી હયે,
જમાને રંગ અબ ઇન્દરકી પ્યારી આતી હયે—સલામે.
શદ્કમે આયેગા ઝુમટ નજર સીતારોંકા,
પેદનકે સુખ વે પોશાક ભારી આતી હયે—સલામે.
હરીન બજમકે શાદીસે ખીલ પડેગે તમામ,
ગુસોંકે વાસ્તે બાદ બહારી આતી હયે—સલામે.

[આના લાલપરીકા સલામે ગાતે હુવે
ચાર તસલીમ કરના ઇન્દરકા.]

હજી પીલુ—ગજલ.

લાલપરી—ઈનસાંકા કામ હુસ્નપે મેરે તમામ હયે ;
ગેઝા હયે સુખ લાલપરી મેરા નામ હયે—ઈનસાંકા-
માકુત જર ખરીદ હયે સરકારકા મેરે ;
નોંકર અકીઠ લાલ બદખશા ગુલામ હયે—ઈનસાંકા.
આશકકુ કાલ કરવી હું અબરકી તેગસે ;
દીન રાત મુજકો ખુત બહાનેસે કામ હયે—ઈનસાંકા.
પોશાક મેરી સુખ હયે સુખડા હયે ચાંદસા ;
દંખો શદ્કમે રાતકો માહે તમામ હયે—ઈનસાંકા.
સોખીપે મેરે હોતે હયે મુરગે ચમન હવાલ ;
હર ગુલકો છસ્ત બાગે જહાંમે હરાંમ હયે—ઈનસાંકા.
મીરરીખ મુજસે હોતા હયે હરદમ જો દુખદુ ;

કરના લલુ લગાકે શહીદીમે નામ હૈય-ઈનસાંકા.

[ખુશ હોના ઇન્દરકા દરખવાસ્ત કરના ઔર ગાનેકી.]

અંતરા.

હુધ સુખ હો નીકલ—તજ.

લાલપરી—મનમોહન કરે ધીંગાના, કહો પનઘટ ક્યેસે જનના ;

કહે સખીયનસે પનહારી, ચલો પનઘટ મીલકર સારી. ૭
નીર નીરમલ ભરકર લાના—કહો.

નારી નીકસી અપને ઘરસે. તન સજ ધજકર જંગરસે. ૮
પહેન પાતલ અંગ મોહના—કહો.

સીસ ઘડા લાથમે ઝારી, ચલી હુમકત હુમકત પ્યારી. ૯
જયુ ચલે લાથી મસતાના—કહો.

ગોરી પતલી કમર લચકાવે, જયસે મસ્ત નાગન મચકાવે ૧૦
દેખ આશક છુતા હૈયે દીવાના—કહો.

જા કુવેપે અંચલ ઠારી, જલ ભરન લગી મતવારી, ૧૧
સખ સખીયાં ગાવે ગાના—કહો.

કહે સુદરસે પીયુ પ્યારા, તેરી અદાને મુજકો મારા, ૧૨
તુ શુભઅ મેં હું પરબાના—કહો.

બેલી મોહનસે મતવાલી, ચલ સરક ન દુંગી ગાલી, ૧૩
મત “હરીફ” હમકો સતાના—કહે.

[તઅરીફ કરના ઇન્દરને લાલપરીકા
ઔર દરખવાસ્ત કરના સખજપરીકા.]

પીલુ—કુમરી.

ઈન્દર—કાઠી રાત મળેહમે સારી, બએઠ મેરે પહેલુમેં પ્યારી-કાઠી.
બહોત લડાઇ તુને જનન, અબ હએ સખ્જ પરીકા ધ્યાન-કાઠી.
[આમદ ગાના સખ્જપરીકા.]

બેહાગ-ગજલ.

આતી નએ અંદાજસે અબ સખ્જ પરી હએ ;
ભબ સુખ હએ પર સખ્જ હએ પોશાક ભરી હએ—આતી.
શીરાજ હસે દેખકે ખા જતા હએ હીરા ;
ચર રેમે જર્મરદસે સીવા જુલ્વગરી હએ—આતી.
નંવરકી હએ કયા શાન એહરેસે બદનપર ;
એક શાખ હએ નાજુક કે સંગુફેસે ભરી હએ—આતી.
[આતી સખ્જપરીકા સભામે ગાને હુવે
આર તસલીમ કરના ઇન્દરકો.]

જુલા—ગજલ.

સખ્જપરી—મઅમુર હું શોખીસે સરાતસે ભરી હું,
ધાતી મરી પોશાક હએ મેં સખ્જ પરીહું—મઅમુર.
કયા અસ્લ હએ સખ્જેકી મેરી હુસ્નકે આગે ;
શીરાજેસે ખુશ રંગ જર્મરદસે ખરી હું—મઅમુર.
લે લેતી હું દીલ આંખ ફરીશ્તોસે મીલાકર ;
ઈનસાં હએ બલા કયા મેં નહી જનસે ડરી હું—મઅમુર.

શોચના દાએ ભભુકા દાએ ગળા દાએ મેરા ગુમરા ;
 જલગ્ન એ પરીગદ જે મેં ગર્ભ જરી, હું—મચ્છમુર.
 જન્દા ન ગમેગા મુજે સુત લેગા જે રાત ;
 ગહુનદા એ ગુપ્તમક્ષી સુત પે મરી હું—મચ્છમુર.
 વેા શમચ મંચે પરવાના હું વેા સર્વ મંચે કુમરી ;
 વેા ગુલ દાએ જહાંગે મંચે નરીમે સદરી હું—મચ્છમુર.
 [આરામ કરના ઇન્દરકા ઐર દેખના સખ્જપરીને
 નજદીક જાકે બચદ કહેના ઈસ તરેદમે.]

જાણ—પીલુ.

રાગજીતો સો ગએ દીઆ ન કુલ ધનઆમ.
 જાતી હું મંચે બાગમે યહાં મેરા કયા કામ.
 [જાના સખ્જપરીને કાલેદેવકો બોલાકર.]

બાબ પહેલા—પરદા છઠ્ઠા

રોસ્તા.

[આના સખ્જપરીકા કાલેદેવકો લીએ હુવે.]

જાણ—પીલુ.

સખ્જપરી.—સુનરે કાલે દેવરે તુ મેરી એક બાત,
 આતીથી રાગકે ઘર આજકી મ એ રાત.
 શહેજાદા એક બાંમપર સોનાથા નાદાન,
 જોયન ઉસકા દેખકર નીકલી મેરી જાન.

હતરી આપને તખ્તસે તીર કલેજે ખાએ,
 સોતાથા ઝોં બેખબર હાથ પાઝો ફેવલાએ.
 સુરત ઉસ્કી દેખકર હીલસે ગયા કરાર,
 મુંદપર મુહ મંએને રખા કીયા ખુશ પાર.
 દીલ મેરા લગતા નહી મહરીલકે દરમ્યાન.
 કાલેખ નેરા હુએ યાંહાં વહાં હુએ મેરી જાન.
 હિસકુ ગર તુ લાવે ઉઠાકર જલદી પાર,
 લાંડી મંએ હો જાઉંગીં તેરી બે તકરાર.

[પતા પુછના કાલેદેવને સખ્જપરીસે.]

મજકુર—તર્જ.

કાલાદેવ—ધરમે રાજકા હુએ તુ સખ પરીયોંકી સરદાર,
 તુજઅં કર સકતા નહી હરગેજ મંએ ઈનકાર.
 તેરી ખાતેર હુએ મુજેહ સખસે યાંહાં સેવા,
 પતા બતા મઅશુકકા લાવું અબી ઉઠા.

[પતા બતાના સખ્જપરીને દેવકા.]

મજકુર—તર્જ.

સખ્જપરી—જન તુ સંગલદીપસે અખતર નગરમે હાં,
 સોતા હુએ એક માહેર લાલ મહેલપર વહાં.
 છલા મેં દેઆઇ હું અપના ઉસે નીશાંન,
 સખ્જનયુકી આખસે તુ ઉસકુ પએછાંન.

[जना कालेदेवका शाहजदेको लानेके वागने
और सज्जपरीका जना जागमे.]

प्राप्य पहुजा—परदा सातवां

जाग.

[ले आना कालेदेवका शाहजदेको पवंग
पर सोअेलुवे और कहेना सज्जपरीम.]

अभांय.

कालादेव—लाया शाहजदेको मे' नके हींदुस्तान,

तु अपने मयशुको सज्जपरी पअेजान.

[जना कालेदेवका और कहेना सज्जपरीका
पुशहाकर.]

मज्जुर—तज.

सज्जपरी—येही शाहजदा मेरा अेली हअे मेरी जन.

अे मेरा दीलदार हअे हसपर मअे कुरगान.

[शाहजदाका शाना पकडकर हीलाना.]

साते हो क्या अेअपर छोड के घरगार,

आंअे जोलो लाउले नीन्दसे हो दुशवार.

[छुपजना सज्जपरीका शाहजदेको जगाकर और
कहेना शाहजदेका धलराकर कहेना आसमे हयेर-
तमे पसंगपर अअेठे लुवे.]

ਮਯਕੁਰ—ਤਨ੍ਹ.

ਗੁਲਤਾਂਮ—ਭੋਲਾ ਮੇਰਾ ਕਧਾ ਹੁਧਾ ਖੁਟਾ ਭੀਖਰ ਮਧਾਂ.
 ਸੋਧਾਧਾ ਮਧੇ ਭੀਸ ਜਯੇ ਆਧਾ ਹੁ ਭਧਾਂ.
 ਨਾ ਆ ਮੇਰੇ ਯੋਗ ਹਧੇ ਨਾ ਆ ਮੇਰੀ ਯਨ.
 ਯਵਾਯ ਮਧੇ ਹੁੰ ਫੁੱਧਤਾ ਯਯਰਹਾ ਹੁੰ ਧਾਂ.

[ਭਿਰਨਾ ਸ਼ਾਫ਼ਯਫੁੱਕਾ ਧਯੰਗਸੇ ਆਰ ਫੁੱਕੇ
 ਨਾ ਆਧਮੇ ਭਯੰਤਰਾਰਮੇ.]

ਅਯੇਰੀ—ਗਯਲ.

ਗੁਲਤਾਂਮ— ਧਰਸੇ ਧਧਾਂ ਧੀਨ ਧੁਧਾਫੇ ਧੀਧੇ ਧਾਧਾ ਮੁਯਫੇ;
 ਭੀਸ ਸੀਤਮਯਾਰਨ ਸੋਧੇਸੇ ਯਯਾਧਾ ਮੁਯਫੇ.
 ਫੁਧੇ ਕਧਾ ਯਵਾਯ ਧਰੇਸ਼ਾਧੇ ਫੀਧਾਧਾ ਮੁਯਫੇ;
 ਨਯਰ ਆਧਾ ਹਧੇ ਨ ਆਧਨਾ ਨ ਧਰਾਧਾ ਮੁਯਫੇ.
 ਨੀਫੇਸੇ ਆਧ ਭੀਸੀਫੀ ਨ ਆਧੀ ਫਾਫੇ ਧਰ;
 ਫੁਧੇ ਮੁਯਫੇ ਨ ਧੁੰਗਲਸੇ ਫੁਧਾਧਾ ਮੁਯਫੇ.
 ਹਧੇਧੁ ਸਫੁ ਹਧੇਧੁ ਭੀਸੀਨੇ ਨ ਆਧਰ ਧੀ ਮੇਰੀ;
 ਕਧਾ ਆਯੰਨੇ ਮੇਰੇ ਫੀਧੇ ਯੁਧਾਧਾ ਮੁਯਫੇ.
 ਨਾਫੇਸੇ ਮਧੀ ਆਧ ਭਯੰਫੀਫੇ ਰੇਫਾਧਫੀ ਨਧੀ;
 ਭੀਸ ਧਧਾਮੇ ਮੇਰੇ ਆਧਾਫਾ ਫੁਸਾਧਾ ਮੁਯਫੇ.

[ਮੁਧੰਫਰ ਹੋਨਾ ਸ਼ਾਫ਼ਯਫੁੱਕਾ.]

બાબ પહેલા-પરદા આઠવાં.

મેહલ.

[શાદબત્તેકા ચાતરફ દેખકર કહેના.]

બેહાગ-ફુમરી.

ગુલશાંમ-મુન્નેહ કૌત ધરમે લાયા પાંદાં.

બતાવો કોઈ હમે એ કીસકા મકાં- મુન્નેહ.

સખ બીહડે કોઈ સંગ ન સાથી,

અબજનેકો અપને મંએ પાવું કહાં-મુન્નેહ.

દીલકા કીસકો હાલ સુનાઈ,

સરપર મેરે બાપ ન માં-મુન્નેહ.

[આનાં સખ્તપરીકા નાજ કરતે હુવે
ગુલશાંમકે તરફ ચાર તઅબુલ્ય કરતઃ
ગુલશાંમકા હિસે દેખકર.]

હુલા-પીલુ.

સખ્તપરી-દેખો તુમ મેરી તરફ ધરકા મત લો નામ ;

લોંડી મુન્નેહો જાનકર કરો ચાંદાં આરામ.

બંને હોના થા સો હુવા જાનેદો બસ ખએર ;

ચક્ષો શીરો ખાવ પીવો કરો બાગકી સએર.

બતલાવો અબ દરખો નસખ ચાર તુમ અપના નામ ;

રહેને હો કીસ કાંમમે હયમા કંહાં મુકામ.

ગુલકાંમ—ખીલવતમે રહિતાહું મંએ ઓર અથેશ હએ મેરા કામ
શાહનદા હું હોદકા નામ મેરા ગુલકાંમ.

તુ ઓરત કીસ કામકી હએ આપના નામ ખતા ;
એ દોનો શાનોપર તેરે નીકલા હએ યે કયા.

સખખપરી—કામકી હુંગી મંએ પરી સમજ ન તુ હયેવાન ,
એ દોનો પર હયે મેરે અય મુરખ નાદાન.

રોહતી હું મંએ કાફમે સખખપરી હએ નામ ;
ગગન ઇન્દર કે વહાં નાચ મેરા હએ કામ.

ગુલકાંમ—જલતી એ ખતલા મુજેહ દીલકો હએ વસવાસ ;
મેરા આના કીસ તરફ હુવા હએ તેરે પાસ.

સખખપરી—તુજપર મંએ આશક હુઈ ચલતે ચલતે રાહ ;
કિહા મગાંયા યાંહાં તુજેહ બેજકે દેવ સીઆહ.

[ધખરાના ગુલકાંમકા દેવકા નામ સુનકર
ઓર મનાતા સખખપરીકા કિસકો.]

ભએરવી—મસનવી.

સખખપરી—સરપે આખોપે કલેજેપે ખીલાવું તુજકો ;

આ મેરે પાસ ગલેસે મંએ લગાવું તુજકો.

દીલાગમસે મુજેહ ભાતી હય અદાએ તેરી ;

પાસ લા ચાંદસા મુંહ લુ મંએ ખલાએ તેરી,

લેટ પહેલુમે મેરે ઘરકું મંએ આખાદ કરં ;

તુજકો લીપટાકે ગલે વસલસે દીલ શાદ કરં ;

ગુલપ્રાંભ—વસ્ત્રકી તેરી કસમ ધરમે હએ જ્ઞાના મુજકો;
 ન ખખરદાર અબી હાય લાગાના મુજકો.
 મુજકો નાદાંન સમજ દુર હો દાંના હુ મંએ ;
 કોમકી તુ જો પરી હએનાં મેયાંના હુ મંએ.
 બંસ્વા તુજરી જમાનેમે ન હોગી જીતદાર ;
 આપ બદનામ હુહ મુજસે છુટાયા ધરખાર.
 બેજકર દેવ મુજેહ ખીચ ખુલાયા તુને ;
 આદમી જનદકુ ફદેમે ફસાયા તુને.

સખજપરી—જીંદગીકા હએ મળ અયેસી મુલાકાતોમેં;
 ચાયલે મુજસે બધારો ન જરી આતોમે.
 શુક અક્ષાદકા કર લડ ગઈ કીસ્મત તેરી;
 યક બયક મુજસી પરીકો હુઈ ઉલજત તેરી.
 તુજકો દીવાને નહી શર્મ જરા આતી હએ;
 ખયાબમેંબી કંદી ઈતસાંકે પરી આતી હએ.
 દેખ પચતાએગા મેરા જો ખુરા દીલ હોગા;
 વસ્ત તુજક ન પરીકા કબી હારીજ હોગા.

ગુલપ્રાંભ—ધરકે છુટતેકા હએ ગમ આહો ફોંગાં કરતા હું ;
 વસ્તકા વાયદા ઈસ શર્તસે હાં કરતા હું.
 સુની ધન્દરકી સલા મંએને કલાંનીમે હએ ;
 ઉસકા અરમાન મુજેહ જોશે જવાંનીમે હએ.
 આર જલસોકાતો હાં હીંદમેંબી ચરચા હએ

નાચ પરીયોંકા કબી મંઝેને નહી દેખા હએ.
 સાથ અપને મુજેહ લે ચલકે વો જલમા હીખલા ;
 રાગ્ગ હંદરકે અખારેકા તમાશા હીખલા.
 સચેર મંઝે તેરે સખખ વાંકી જો એક બાર કરે ;
 હનેજી શીર ન કબી વરતકા ઇનકાર કરે.
 હિમ્મતર પાસમે તેરે ન કંહી જાતું મંઝે ;
 જે કહુ તુ હિંમે આંખોંસે ખજ લાવું મંઝે.

સખજપરી—અયરી આતોંકા જ્યાંપર નહી લાના અજા ;
 જાન આફતમે નહી મુફત કસાના અજા,
 દેતા હંદરકે અખારેપે અબસ જાન હએ તુ ;
 સખત એઅકલ હએ હીવાના હએ નાદાન હએ તુ
 અયરી જ સચેરકો ઇનસાન નહી ચલતે હએ ,
 વહાં મેરી જાન પરીખદકેપર જલતે હએ.
 આફત આજાએગી તુજપર અરે એક આનકે ખીચ ;
 આદમી જનદકા કયા કામ પરસતાનકે ખીચ.
 કોઇ રાગ્ગકુ ખખર જાકે લગા દેવેગા ;
 કુંકે દેગા વો મુજેહ તુજકુ જલા દેવેગા.
 ન જલાએગા તો આફતમે ફસાએગા તુજેહ ;
 કયેદ કરકે વો કુવે ખીચ ઝુકાએગા તુજેહ.
 ગુલકાંમ—મંઝે ન માતુગા ન માતુંગા કબી બાત તેરી;
 કામ કીસ રોજકે આવેગી મુલાકાત તેરી.

ખાતજો ગરજથી મંઝો અકરસે પેચેજાન ગયા ;
 ખાઝેસ હનકારકા જનની મેરા દીલ જન ગયા.
 તુ કીચી દેવકા ખાજમતમેં વલોં જનલી હઝે ;
 મંસલીજો મુજકા સભામં ગાદી લે જનલી હઝે.

સખજપરી—ખાત હરજેજ યે જખારો ન નીકાતો સાંહુળ ;
 હોશમેં આવો જરા મુંહકુ સંભાતો સાંહુળ.
 દેવસે મુજકુ મુરા કામ જે કરના હોતા ;
 આદમી જનહે કીસ વાસતે મરના હોતા.
 મંઝે પરી હોકે ઓર અયેસેપે કેદા જન કરે ;
 એકી ચાકીપે મુવે દેવકુ કરખાન કરે.

ગુલદાંમ—દીલ હરઝેકે શખસકા ફંદેમે ફસાતી હઝે તુ ;
 અઝે પરી કવું મુજેહ ખાતોમં ઉડાતી હઝે તુ.
 સુખહો હોતી હઝે મેરી જન કોઈ આનકે ખીચ ;
 જાએરવી ચલકે સુના મુજકુ પરસતાનકે ખીચ.
 વલોં ન લેખઝેગીતો જસે ગુજર જનુંગા ;
 આપ મંઝે અપના ગત્રા કાટકે મર જનુંગા ;

[ગુલદાંમકા ખંજર નીકાલકર ખુદકા ગત્રાકાટને
 ચાહતા. છીન લેના સખજપરીને કિસકે લાયસે
 ખંજરકુ ઓર ફેંકદેના જમીનપર.]

સખજપરી—મુદ્દતકી યાર ખરાબ અપની જવાની તુને ;
 હાઝે અફસોસ મેરી ખાત ન ખાની તુને.

આખ મીલેગા ન અજીએસે ન માં આપસે તુ ;
 શેરકે મુંદમેં મેરી જનન ચલા આપસે તુ.
 થક ગચે હોટ કહાંતક અરે સમજનવું મંએ ;
 ચલ અખાડા તુનેલ ઈન્દરકા દીખા લાવું મંએ.
 (જના ગુલકાંમે સખ્જપરીકા હાથ પકડે હુંવે.)

ખાખ પહેલા—પરદા નઠ્ઠાં.

જંગલ.

[આના ગુલકાંમા સખ્જપરીકા હાથ પકડે હુંવે.]

જાલા—પીલુ.

ગુલકાંમે—કાસતરલ ચલનેપે તૈયાર મેરી જનન હું મંએ ;
 તુ પરીખદ હએ ચાલાક ઔર દનસાન હું મંએ.
 ઉડકે તુ જાએગી એક પલમેં પરસનાતકે ખીચ ;
 હાથ ફએલાકે મેં રહેજાગી અરમાતકે ખીચ.
 કોઈ ઉડ ચલનેકી તદખીર ખતાદે મુજકો ;
 પર કીસી દેવકે તુ નૌચકે લાદે મુજકો.

સખ્જપરી—બહેકી ખાને ન કરો હોશમેં આવો જાની;
 ન પરીબદકુ એપર કે ઉડાવો જાની.

[તાલી જાનના સખ્જપરીકા ઔર નમુદ
 હોના હવાઈ તખ્તકા.]

धांमलो पाया मेरे तप्तका अण/दानस पुग्,
छुट गवना न कहीं रादमे परसायसे तुम.
मुजसे वां यवके कोई यात न करना साहेय;
पीछे पीछे मेरे तुम नायमे रहेना साहेय.
गाके और नायके पुत सगके जनाहुंगी म'ये;
तुमको लेनके दरपतोमे छुपाहुंगी म'ये.
कोरी आकृतमे' ओकाओक अजर आना गनी;
याद रचना के मुज्हे लुल न जाना गनी.

[जओहना सज्जपरीका उपर तप्तके प-
ओर पकडकर गुलझांमका लटक गना' तप्त-
का उपर छवाके.]

आप दूसरा—परदा पहेला.

दरपार.

[नजर आना छन्दरका तप्तपर जओके
हुवे म'ये दरपरीयोका आना सज्जपरी-
का गुलझांमका लीये हुवे और पोशीदा
करना ओक पाण्डुपर.]

छंद.

सज्जपरी—सलामे' गुलवाके मुजे आपकीया आराम;
आई हूं म'ये शीर यहाँ करने अपना काम.

પરજ—હુમરી.

મેરી અંખીયા ફરકન લાગી;
 કહાં ગયો ચાર કીધર ગઈ સખીયાં—અંખીયાં.
 નએનનમે દીવદાર બસત હએ;
 એ અંખીયાં અલમાસ પરખીયાં—અંખીયાં.

[આના લાલદેવકા શોઅએ ૩ સામને હા-
 ન્દરકે શીકાયત કરના ચુલકાંમકે આનકા.]

મસનવી.

લાલદેવ—મહારાજકો હક રાંમ શાહ કામ;
 નઇ અર્ગ હએ આગ કરના ગુલામ.
 મંએ ખાતાયા ઇસ હમ ચમનકી હવા;
 હકીકત એ દેખી કે હોશ કિડ ગયા.
 રાગર હએ પુરાના જે રામશાહકા;
 ગુનર હએ વહાં આદમીગદકા.
 નહી કરતી અરજ મેરી અકલ કામ;
 વો ઈનસાન હએ યાકે માહુતમામ.
 હસે કૌન લાયા મહાં અપને સાથ;
 ઇતી શીકમે કબસે મલતા હું હાથ.

[સુખાતીય હોના ઈન્દરકા તરફ દરયાગી.
 ચોકે સખીપરીકા કહેના લાલદેવસ આ-
 લમે યાસમે.]

બ્રહ્મસ—મનસવી.

સાબજપરી—નકરલાલ દેવ ઈસતરહકે કલામ;
 અરે બે મુરવન જ્યાં અપની યામ.
 ખુદાકે ગળખસે જરા દીલમેં કાંપ;
 સુગઢખારકે મુંહકે ડસતે હંએ સાંપ.
 પરીકી તરફ દેખ આહમક ન ખન;
 ખુરાઇસે બાજઆ બ કૌસે હસન.
 કોસીકી દી તુ ન કર અયેબ હંએ;
 કે ઉસકા ખુદા આસે મુલ ગયેબ હંએ.
 દીસે આશક ઈસ ખાતસે હીલ ગયા;
 તુજેહ હાયે કંમખખત કયા મીલ ગયા.

[પુછના ઇન્દરકા ગળખમે આકે લાલ દેવસે.]

મજકુર તર્જ.

ઈન્દર—અરે દેવ તુ હંએ એ કયા બક રહા;
 મેરે બાગમેં કામ ઇનસાંકા કયા.
 હુવા કીસ તરેહ યાં બશરકા ગુજર;
 પરીનદોં કે દહશતસે જલતે હંએ પર.
 કદમ રખ સકે જીનકી કયા જાન હંએ;
 ફરીશતોં કી યહાં અકલ હંએરાન હંએ.
 કોસી દેવસે આશનાઇ ન હો;
 પરી કોઈ સાથ ઉસકો લાઇ ન હો.

હસે ખીંચેલા પાસ મેરે શીતાબુ;

કે ગુસ્સેસે હએ હાલ મેરા ખરાબ.

[જનતા લાલદેવકા નજદીક ગુલફાંમકે
ઔર પુછના ગુસ્સેસે હસકો ડરના ગુલ-
ફાંમકા હસે દેખકર.]

મનસવી

લાલદેવ—અશર હએકે જન હએકે સાચા હયે તુ;

પરસતાંમે કયુકર આયા હએ તુ.

હહા આંખ કર જલ્દ મુજસે ખયાં ;

નીકાયા તુજેહ લાકે ખીસને યહાં.

અમનકા કોઈ ગુલ કે ખુટા હએ તુ ;

સીતારા વયા ખનકે ટુટા હએ તુ.

પરીપર જે સયેદા તેરા દીલ હુવા ;

અખાડેમે ઈન્દરકે દાખેલ હુવા.

મેરે સાથ ચલ જલ્દ અયે ખેશહર ;

ખુટાયા હએ રાજને અપને હુગુર.

[લાના ગુલફાંમકા લાલદેવકા ખીંચતો હયે
રૂબરૂ ઈન્દરકે ઔર અજ કરના.]

મસનવી

લાલદેવ—હુગુરીમે હાજર હએ એ શોઅલેર ;

મહારાજ સાહેબ નીલાહ રૂબરૂ.

અમ્મ આપકા હુકમ લાયા ગુલામ ;
 નમનમે પોહયકર કીયા અપના કામ.
 શાગરકે તલેસે ઉઠાયા ઇસે.
 સમાકી તરફ ખીંચ લાયા ઈસે.
 ડગ મંચે ન કુચ ઇસકી ફરયાદસે;
 ઉઠા લાયા કુમરીકે સમશાદસે.
 સીતમ કીજીએ જો સન્નવાર હએ;
 ખડા દસ્ત ખસતા ગુનાહગાર હએ.
 [પુછના ઈન્દરકા ગુલફાંમકો ગુરસેસે સખખ આનંકા.]

બ્રહ્મસ—મસનવી.

ઈન્દર—અરે કૌન હએ તુ તેરા કયા હએ નામ;
 સહા મેરી કી તુને ખરહમ તમામ.
 તુજેહ કૌન લાયા યહાં બદ સીફાત;
 બયાં મુજસે કર જલ્દ એવારેદાત.
 કીયા કર્મ તુને પરસતાનકા;
 ન ખૌફ આયા અપની તુજેહ જાનકા.
 મેરી સારી મહશીક્કી લી આગર;
 યહાં ધુરને આયા પરયોંકો તુ.
 ખતા હાલ આનેકા અયે દે દે નાક;
 જલાકર અબી વર ન કરદુંગા ખાક.

[અર્થ કરના ગુલફાંમકા હાય જોડ દર.]

પીલુ—મસનવી.

ગુલકાંમે—કહું કયા ફલકકા સતાયા હું મંઝે;
 યહાં ખેલ કર જીપે આયા હું મંઝે.
 પરી સખજ હઝે જો અખાડેમે યાં;
 ઉસીકા હું દીવાના મેં નીમજા.
 સભાકી સદા ધુમ સુનતાયા મંઝે;
 ઈસી શીકમેં સરકુ ધુતાયા મંઝે.
 ઝો ઝાને લગી આજકી સખજો યાં;
 લટકકર હુવા તખ્તસે મેં રવાં.
 બલામેં પડા યાં ગીરફતાર હું મંઝે;
 જો આહો સગ્ન દો ગુનાહગાર હું મંઝે.
 [દેખના ઈન્દરકા સખજપરીકી તરફ નીગાહે ગજબમેં.]

બ્રહ્મ—મસનવી.

ઈન્દર—અરી ઝો પરી સખજ ઝો બે હયા;
 મેરે સામને જલ્દ આ બેસવા.
 થુડી હઝે તેરી જાત ખુનયાદપર;
 કે આશક હુઈ આદમીજદપર.
 બનાયા અરી તુને ઇનસાંકુ ચાર;
 બકાલે હસન સુન તુ અથે નાખકાર.
 તેરા રંગ ગયરતસે ઉડતા નહી;
 તુજેહ કયા પરીજદ જુડતા નહી,

સલામે લગા લાઈ ઇતસાંકે સાથ ;
તેરા અળ ગીરેખાં હએ ચાર મેરા હાથ.

[મારને ચાહના ઇન્દરકા સખજપરીકા છુડાના
સબોને આગેજી કરકે.]

પરજ—કુમરી.

તોહુડાલું અળખમે—તર્જ,

સખ—છોડો મહારાજ મારો નાહી કીરપા કર ;
એ પાપ લયો પ્રીત કે ખાતર—છોડો.

સગર દાસકી અરજ માનલે ;

તુમ હો દયાલુ મહા આતર—છોડો.

[અર્જ કરના સખજપરીકા ઇન્દરસે સર છુકાકર ચાર
નાદીમ કરના ચુલકામકો ગલે લીપટા કર.]

જલા—મનસવી.

સખજપરી—જહા આ સીતમકી સખવાર હું ;

હકીકતમે તેરી ચુનાહગાર હું.

અરે કયું મંએ વાં તુજસે કહેતીથી કયા ;

ન માના મેરા હાએ તુને કહા.

ખલામે પડા આપ બી બેખતા ;

મુજેહબી અખાડેમે રસવા કીયા.

કહાં કેંકે અળ દેખુ રાજ તુજેહ ;

ખુદાકુ મેરી જાન સોંપા તુજેહ.

ને જીતે રહેજે તો શીર મીલ જાએજે ;
નહીતો કીએકી સખ પાએજે.

[લાલદેવકા દોનોકું જુદા કરના જ્યાર
ગુલફાંમકા આહ બર કહેના.]

ખંજારા.

ગુલફાંમ—હાએ ઈશક પરીને હમારા. દીલ કીયા હાએ પારા પારા;
વારો ઈશક અજાએજા બલા હાએ. ધુટા સદહાકા ઈસને ગલા હાએજી
બેગુનાહ હમરોંકુ મારા—દીલ.

કહીં આરાક બના હાએ કાશીર, કહીં મઅશુક બન હુવા જાહીર, જી
કહીં છુપા કહીં આસ્કારા—દીલ.

કહીં રોખ બના હાએ ફરેખી, કહીં હેતા ખજરેં ગયેખી, જી
કહીં રીન્દોંમેં જાએ પુકારા—દીલ.

મનમુર કો સુલી ચડાયા, સરમસ્તકે સરકો કટાયા, જી
જ્યાર શમ્સકી ખાલ ઉતારા—દીલ.

મજનુંકો બન બન શીરાયા, ફરહાદને તેશા ખાયા, જી
લએલા શીરીપે જુલમ ગુજારા—દીલ.

છેલ બટાકે મોહિના રાની, નલ દમનકો કર દીયા ફાની, જી
રાંજા હીરકો કરકે આવારા—દીલ.

જો દામે ઈશકમેં ફસા હાએ, કબી રોયા કબી ઓ હસા હાએ, જી
એ “હરીફ” કેહેવે ખીઆરા—દીલ.

[ગુલફાંમકા ગીલા કરના અપની કીસમતકા.]

ભચ્ચરવી—ગજલ.

તુ નકર આપને લીએ—તર્લ.

ચુલદાંભ —હમને કર બચ્ચરે બાલા તદખીર આપને હાથસે;
આપ ઉલ્લી ખુદ બખુદ તકદીર આપને હાથસે—હમને
કર લીયા સામાંગે દીલમેં છરકકા અજ ફરતે શોક;
ખુદહી પેદની પાતુંમે જનજર આપને હાથસે—હમને.
હાએ વેં સામાને કાંપે છરક સખ જતા રહા:

જસક થા હમને કીયા તઅખીર આપને હાથસે—હમને
હાશા અલાહ હાએ નહી ઇસ મહવશકા કુછ કુસુર;
કર દીયા મએને ઇસે દીલખીર આપને હાથસે—હમને
સજજપરી—આહો જરીસે બાલા હોગા તુમહે અથ કયા! હુસુલ;
જળકે કર બચ્ચરે તુમહી તકસીર આપને હાથસે—હમને.
કયું ન હો તશવીશ દીલકો અજ કમાલે દારોગીર;
મુકત ખો ડાલે જો કોઇ તોફીર આપને હાથસે—હમને.
કયા કરે કીસમતકી ખુખીકા બમાં હમ અએ “હરીફ”;
હલ કરો સખ મુશકીશોંકો ચીર આપને હાથસે—હમને.

[કેહના ખંદરકા લાલ દેવસે ચુલદાંભકી ગીરફતા-
રીકે લીએ.]

અહુન્સ—મસનવી.

ખંદર—અરે દેવ કર કરદ બેદાદકા,
પકડ હાથ ઈસ આદમી બદકા.

કેવાં આંખે હૃદયે કાફમેં પુર ખતર,
અભી જનકે ઉસમે ઈસે કયેદ કર.
પરી સખજ હૃદયે જો એ આગે ખડી,
ખતા કી હૃદયે દસ ખેરવાને બડી.
સો તુ નોચકર ઈસકે પર ચૌર બાલ,
અખાઉસં મેરે અભી દે નીકાલ.

[બખશીશ ચાહના ઈન્દરસે યુલકાંમો સખજ
પરીકી સખ દરબારીયાંને.]

જીલ્લા કંડયાન—ઇમેજ તર્જ.

જીઓ જીઓ આદમ—તર્જ.

સખ—બક્ષો તુમ ઈનકી શાહ મેહર કર ખતા,

ચર્જ એ હમારી હૃદયગી તુમસે બર મલા.

સખજપરી—અપને કીએ પે ખીચીં પશેમાની બેશુમાર,

લીલાહ બક્ષો અબતો ખતા હું મંએ શર્મસાર—
સખ—બક્ષો.

ઈન્દર—કહયા યુનાહ તુનેતો હૃદયે અગેસાહી કીયા,

હરગેજ ન તુજકો બક્ષુંગા હો દુર બેહયા—સખ—બક્ષો.

પુખરાજપરી—સીનેસે અપને કીના કરો સાફ રાગજી,

લાલપરી—જો કુછ હુવા સો ખયેર કરો માઆફ રાગજી—સખ—બક્ષો.

નોલમપરી—કરદો રેહાઇ ઇનકી અબ શાહે ખુશ ખીસાલ,

કાલાદેવ—દુન્યામેં નામ આપકા રોશન હો જયું હીલાલ—સખ—બક્ષો.

लालदेव—बलरा रहा हूं अगनो अओ शाहे नामवर,

हो हूकम अण सीताय जग लावुं गुदतर—सग—अक्षो.

छिन्दर—सगका सधुन मंओ रपना हूं देव अग तु नन-सग-अक्षो.

पर नोयकर नीकालहे छिसकी ओही सग.

सगजपरी—वो आणेरी सलाम “हरीध्र” तुम मेरां ओही.

छिन्दर—वाअसेकु मुससलाम यलो नव जवज—सग—अक्षो.

[नना सगजपरीका, गुलशामका छिसकी.
गुदाधमे आह करना.]

सारंग—गजल.

आया कहाँसे कां गया—तर्ज.

गुलशाम—जलवा देभाके दुस्नका ओ सीमथर गध.

लाला सा हाग दीलपर मेरे आह कर गध—जलवा.

अणइ कमां तीर भीजे यरम पुर सेहेर.

हर ओककी अदा पना नागुन कभर गध—जलवा.

सोअे शीराक सीनेमे मेरे लडन छी,

कीयुं के गुदा हो मुजसे वो पेशे नगर गध—जलवा.

कीरसे कहूं मंओ लाले दीव अपना न अओ “हरीध्र,”

नो दहमदथी ओली जइओ जरर गध—जलवा.

[हूकम देना छिन्दरका लालदेवको गुलशामको
कथेद करनेके लीओ.]

પરજ—કુમરી.

તોહો ડાલુ અનળખમે—તર્જ.

ઈન્દર—સુન દેવ ઈસે અળ્ય યહાંસે નીકાલ,

કર કએદ અઘેરે કુવેમે' શીલ હાલ—સુન દેવ.

કોહો સીતમ જા હસપે ગીરાદે.

સભી તરાહકી ઇજાદે ઈતાલ—સુન દેવ.

[ગુલફાંમકા આહો જાનીસે સળકો સલામ કરના.]

જુલા—ગજલ.

હસ આતશે હલફતને—તર્જ.

ગુલફાંમ—મંઝે હો અસીરે જાતા હું હઝજાર કો સલામ,

ઐર પારગાહે શાહ કો મુખતાર કો સલામ—મંઝે.

તખ્તે જમુરરદ તાજ કો હશમત કો જાહ કો,

પરીયોંકો ઐર દેવાં કો હરકાર કો સલામ—મંઝે.

હસ ખજમ કો સલામ ઐર અયેશો નશાત કો,

રાહત કો રકસો નગ મંઝે તરીર કો સલામ—મંઝે.

ગુલમોં સીતમ ઐર શાહકે અલતાફો કરમ કો,

હસ આસીએ હકીરકા સરકાર કો સલામ—મંઝે.

ખજમે નશીં તમામ કો આખેર હએ અયે “હરીફ,”

દુશમન અજુજ દોસ્ત ગમ ખવાર કો સલામ—મંઝે.

[લેજના લાલદેવકા ગુલફાંમકા ખીઅરે હુવે.]

ખાંખ દુસરા—પરદા દુસરા.

રાસતા.

[આના સખ્ખપરીકા હમરા પરીયોકો લીએ હુવે.]

ખંજરા.

સખ્ખપરી—મોહે છાંડ કંહાકો સીધારા, નંદલાલ મુસાશીર ખ્યારા
દે દગા ગયા પરદેસી, દીલ લગીકી અયેસી તયેસી, ૭
કંહા ગયા વો શૌખ શરારા—નંદ.

કાધી પ્રીત પંછીની સાથે, મારી પગમાં કુવાડી હાથે. ૭
કેવા દુશ્ટ કરંમછે મ્હારા—નંદ.

ગેલા નીચુન કંનચે દેસાલા, કુઠે પાહાવું અતામીં તાલા, ૭
પંડીતાસ જીવું વીચારા—નંદ.

નીન સીવાએ અંના નીર, ગંઠલ દાગા એડીઅલદુ, ૭
જીવાં બતતુ દુટી નન ચારા—નંદ. [૭

અએ મહેરે દરખશાંદીલે મન, વાંચે ખુલખુલે દીલેમાં ગુલશન
બયા “હરીફ” મકુન આવારા—નંદ.

[પુખરાજ પરીકા તાલાશે ચારકે લીએ સખ્ખ
પરીકા પતા દેના.]

ખંજરા.

પુખરાજ પરી—માન જોગંન કહેના હમારા, મીલજીએગાએતેરા ખ્યાર
જી રમ રસ ઐર ધરાં, માવરન નેહેર મુલકે તુરાં, ૭
તાલાશ બલખો ખુખારા—મીલ.

નાતાર ચીંતે માંચી મેં, ઐર ખતા ખુતનકી જમીમેં, ૭
ઈન શહેરોમેં હોગા આવારા-મીલ.

નેપાલ મુલનાં પીશાવેર, કશમીર અંગાલા લાહોર, ૭
દેખ દેહલી આગરા સારા-મીલ.

ફરખાબાદ બરેલી કાનપુર, લખનવું બનારસ જૈનપુર, ૭
કલકત્તા ભાગલપુર ન્યારા-મીલ.

બંગલપુર ગવાલીયર સાગર, દંદોર ખાનદેસ જ્યાગર, ૭
રેલાપુરમેં હોવે ખીચારા-મીલ. [૭

હમ્પેદરાબાદ મધરાસ મયેસુર, શુલબરગા શરીફો ખીંગલુર
બા ધુન્ડ પુના સતારા-મીલ.

શીર થાનેમેં આ દીવાની, મુંગાઇમેં હો દીલખની, ૭
ઓ 'હરીફ' સીતમ શઆરા-મીલ.

[દીગર પતા દેના લાલપરીકા.]

ખંજારો.

લાલપરી-કર જોગન હરસુ પુકારા, શાયદ મીલે તેરા મહાપારા;

પહોલે દેખ પાલવા બંદર, શીર દેખ કીલેકે અંદર, ૭;

ખોરી બંદર મઅેદાન સારા-શાયદ.

મારકીટ હનુમાન સેરી, ધોબીતલાવુપે કર ફેરી, ૭

અનીવાડીમેં હોવે ચુખરા-શાયદ.

ચીરા બખ્તર ફૂનસવાડી, ગીરમાંવું વ રૂપાયાડી, ૭

ખાંજરાપોલમેં હો દુખારા-શાયદ.

જન દેખ જીવેશ્વર ચક્રલા, મામાંદેવીપે હો રંગીલા, ૭
 પાયેધોનીપે હોગા ખીચારા—શાયદ.
 બાંદાબગ્ગર મેમનવાડા, લાયખલા નવા નાગપાડા, ૭
 ડંકી ડાલપે હો આવારા—શાયદ.
 કમાટ પુરેકા હર્યેક લત્તા, સકેદ ગલીમે' હોગા ભટકના. ૭
 હોટલોમે કર તુ નગ્ગરા—શાયદ.
 તાલાશ નાટકાં સારી, મીટ જાએ તેરી નાચારી, ૭
 પાંચ “હરીફ” ઓ દીલઆરા—શાયદ.

[જાના સમ પરીચોક્તા.]

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

જંગલ

[આના લાલદેવકા ગુલશાંમકો જનંતુરોમે જક-
 ટે હુવે લેકર કુવેમે' કએદ કરનેકે લીએ આર
 ગુલશાંમકા વાદે મઅશુકમે' ગમ કરના.]

બંજારા.

ગુલશાંમ—તલપે હએ યહાં તેરા સાજન, કહાં છોડ ગઈ બનગરન;
 અયે શીરી દહાંન ચસ્મ અફસુ', ફરહાદસા હું મંએ મફતુ. ૭
 મોહે બના તેરા બાલા જોબન—કહાં.
 ખીન તેરે ચયેન ના આવે, તેરી વાદ ન ૭સે જાવે, ૭
 જપુ નામકી નીત તેરે સુમરંન—કહાં,

આંચે રસકે મરસીહો મેહરખાં, ખીમાર તોરા હું નીમળાં. ૭
નાહી ઈલાજ દુખ ખીત દરશન—કહાં.

તદખીર કરં મે હખરાં, તકદીર હંસે હો નાગ્ન. ૮

કયા ભાગમે મેરે લીખા બચન—કહાં.

અમે બજામી રશીકાં આપો, ગમે ઇસ્કસે મુજકો કુશાયા, ૯
કાહે “હરીફ” મંએ કબ તલક કથન—કહાં.

(ગુલફાંમકા હાલે ઈસ્ક ખ્યાન કરેના.)

બિહાગ પરજ—મરસીયા.

ગમ જદા માહ આયા અજુબે—તર્ક.

ગુલફાંમ—ઈસ્ક એક નાગ હાની બલા હાએ હાએ,

ઇસ્ક આફત જદા બર મલા હાએ હાએ,

રાહે ઇસ્કમેં જો કોઈ ચલા હાએ હાએ,

આખેરશ ખાકમેં ઓ મીલા હાએ હાએ.

ઈસ્ક દારલ ફના હરત અજુબે,

ગુફત મેં અજ બ નાલ વ ગીરીયાં,

હાએ દુરકત વાએ જહમત,

હાએ દેખો હાલત પરેશાં,

હાએ દુરકત હાએ દુરકત વાએ—ઇસ્ક.

ઇસ્કને એ તરહ લા ફસાયા હાએ,

જો ન દેખાયા ઇસને દીખાયા હાએ,

સોજે દુરકતસે તન મન જલાયા હાએ,

આખેર ચાહે અલમ મેં ઝુકાયા હાએ.

ગર કુનદ ઇસ્કે બા હોસ યારી,

હયેય ન યાફત બખુજ આહો ગરી,

હાયેરે બખત વાએ દુરકત,

કહે “હરીફ” હો નાલાં.

હાએ દુરકત વાએ દુરકત વાએ—ઈસ્કે.

[લેગના લાલદેવકા ગુલફાંમકે ખીચને દુવે કુવેમેં.]

બાબ દુસરા—પરદા ચાથા.

જંગલ.

[આમદ ગાના જોગનકી.]

કલ્યાન—ગજલ.

ઉત્ર સખ મુફતમેં—તર્જ.

જોગન આતી હાએ પરી બનકે પરસતાંનકે ખીચ,

સુમરને હાયોમેં મુંદરે હાએ પડે કાનકે ખીચ—જોગન.

સરપે એંડ વાહી રખે મુહપે રમાઈ હાએ લબુત,

સયેલીયાં ડાલી હાએ ગરદનમેં ગીરેબાન કે ખીચ—જોગન

ચાલ મતવાલી હાએ આંખે હાએ મયે ઇસ્કસે લાલ,

મસ્ત શાહગદ એ ગુલફાંમકે હાએ ધ્યાનકે ખીચ—જોગન

[આના સખજપરીકા ગએરવી લીઆસમેં.]

ભચ્ચેરવી—કુમરો.

જોગન—મંચેતો શાહજદેકુ દુ'ડન ચલીયાં,
 અંગ લખુત જોગન બન મલીયાં,
 જાન શીરી સખ ગલીયાં—મંચેતો.
 લટ છટકાકે બેસ બનાકે,
 દેસ બદેસ નીકલીયાં—મંચેતો.
 તન કુમલા ગયો મુખ મુરજા ગયો,
 જચેસી મુલાખકી કલીયાં—મંચેતો.

[આના કાલેદેવકા ચૈર સુન્ના બગૈર ગાના જોગનંકા બનના વહાંસે]

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

દરબાર.

[આના કાલેદેવકા રૂબરૂ ઇન્દરકે ચૈર તચરીફ કરના જોગનકી.]

આસાવરી—મનસવી.

કાલાદેવ—ખુદા રાબનુકો રખે શાદમાં,
 જોહો જાન બખશીતો ખોલુ જખાં,
 પરસતાનમેં જોગન ચેક આપ દચે,
 ખલાયેક સખ ઉસકી તમાંશાઈ દચે.
 વો દચે નાયતી ગાતી ઈસ આનસે,
 કે જીન સદકે હોતે દચે સોગનસે.
 મલી દચે લખુત ચૈર અફશાં ચુની.
 ન દેખી દચે જોગન ન અચેસી સુની.

[હુકમ દેના ઇન્દરકા મુશતાક હોકર]

મજકુર--તગર.

ઇન્દર--ન કર દેર અચે દેવ બેદરે ખુદા,
 અખાડેમેં મેરે ઉસે જલદ લા.

મંએ દેખુ વો જોગન હએ કીસ શાર્નકી,
પરી હએ વયા કીરમ ઇનસાનકી.
કીસી દેવ જીનકી સતાર્થ ન હો,
મેરે પાસ ફરયાદ લાઈ ન હો.
ન લાએ વો કુછ ઐાર દીલમે ખ્યાલ,
દીખાએ મુજેહ આકે અપના જમાલ.

[જાના કાલે દેવકા તસલીમ કરકે.]

બાબ દુસરા—પરદા છઠ્ઠા.

જંગલ.

[આના સખ્તપરીકા શીરાકે ગુલફામમેં ભટકતે હુવે.]

કાલીંગડા—ગજલ.

અગરહમ બાગખાં—તર્જ.

જોગન—કહાં પાવું તુજેહ દીલખર કીધર જાવું કહાં દુંડું,
તેરે ખીન હાલ હએ અખતર કીધર જાવું કહાં દુંડું—કહાં.
તેરી ફરકત સતાતી હએ ન શખકો નીન્દ આતી હએ,
ન દીનકો ચએન હએ દમભર કીધર જાવું કહાં દુંડું—કહાં.
પરેશાં હાલ શીરતી હું બયાંબામે ભટકતી હું,
ચડા હએ અખ જીનુ સરપર કીધર જાવું કહાં દુંડું—કહાં
સમઅશ તુ મંએ પરવાના બતા સુરત તેરી જાના,
તસદક તાકે હું તુજપર કીધર જાવું કહાં દુંડું—કહાં. [કદીર,
“હરીફ” અખ કયા કરેં તદખીર નહી કામ આતી હએ
કહાં અખ જાકે ફોડુ સર કીધર જાવું કહાં દુંડું—કહાં.

[આના કાલે દેવકા ઐાર પએગામે ઇન્દર સુનાના.]

આસાવરી—મનસવી.

કાલાદેવ—અરી જોગન અબ દીલમે હો અપને શાદ,

કીયા હએ તુજેહ રાજા ઇન્દરને યાદ.

કીસીસે તેરા સુન લીયા હએ જો હાલ,

મુલાકાતકા શોક ઉસે હએ કમાલ.

મેરા દેર કરના ઉસે શાક હએ,

તેરે નાચ ગાનેકા મુશતાક હએ.

મુઝાદ અબ તેરે દીલકી ખરઆએગી,

જો માંગી વો ચીજ મીલજાએ

ન ધીર ઉત્ર ભર તુ ફરેગી સવાલ,

વો એકદમમે' કર દેગા તુજકો નેહાલ.

[જવા દેનાબ જોગનકા કાલે દેવકો તઅનો લગાવરસે.]

મજદુર—તજર.

જોગન—એ ખાતે' ન લાના જ્યાંપર કબી,

ફકીરો'સે અછી નહી દીલ લગી.

બડા વો મેરા દેને વાલા હુવા,

ખુશામદસે મુહ તેરા કાલા હુવા.

ફકીરો' કો દીલતકી પરવા નહી,

યહાં હરકે અફજલસે કયા નહી.

જો ગાનેકા રાજા તલબગાર હએ,

તો યાં કીસ કો અલનેમે ઈનકાર હએ.

[જાના જોગનકા કાલે દેવકે સાથ.]

બાબ દુસરા—પરદા સીતવાં.

દરબાર.

[આના કાલેદેવકા જોગનકો લીએ હુવે.]

પંચમ—મનસવી.

કાલાદેવ—મહારાજ કીજે ઈધર અથ નીધાહ,
એ જોગન હએ હાજર બહાલે તખાહ.
મીલા કીસ ખરાબીસે ઇસકા નીશાં,
હુવા મ એ પરસતાંમે હરસુ રવાં.
બહોત જલદ ખીજમતમે આયા હું મંએ,
અખાડેમે જોગનકો લાયા હું મંએ.

[પુછના ઈન્દરકા જોગનસે.]

મજકુર—તર્જ.

ઈન્દર—અરી જોગન અયે દર્દકી મુખતેશા,
ફકીરોંકા કયું બેસ તુને લીયાં.
શીદા કીસપે હએ કીસપે શયેદા હએ તુ.
કોઇ આદમી હે પરી યા હએ તુ.
કહાંસે યહાં તેરા આના હુવા,
કે સુશતાક સારા જમાના હુવા.
કીસે ધુ'ત્તી શીરતી હએ કુબકુ,
વિગાની હએ જંગલકી કયું ખાક હુ.

[જવાબ દેના જોગનકા ઈન્દરકો બગમ.]

મજકુર—તર્જ.

જોગન—માહારાજ પુછો ન જોગનકા હાલ,
ફકીરોંકા દીલ દર્દસે હએ નીબાલ.
મેરા મુજસે મઅથુક હએ છુટ ગયા,

મેરા રાજ હોઈ દેસમેં છુટ ગયા.
 યહાં દુઝને ઉસકો આપ હું મંગ્યે.
 બી રોગન હું ગમકી સતાપ હું મંગ્યે.
 સુનાતી હું ગાના જો હયે મુજકો યાદ,
 અનખ કયા જો મીલ જાયે દીલકી મુરાદ.
 અગર રાગસે ગચ્છેર હો દીલકા હાલ,
 ન જોગનકા રદ કીજાયેંગા સવાલ.

[ગાના જોગનકા હરખ હાલ અપને]

બંજારા.

જોગન — જખ મુઝેં સહર લલકારા, ખેપ લાદ ગયા બંજારા.
 દેખો બાલી ઉમર બોલાપન, કર તન્હાગયે મુજેહ સાજન, જ
 જલ જલો એ જોયન સારા—ખેપ.
 કયા પીયાને દીલમે ઠાની, જો મુજસે કીઈ ખેદમાની, જ
 કીસ સૌતન ને મારા નજરા—ખેપ.
 કેહો કોન દીસા અખ જલુ, કીસ તરફ પીયાકો પાવું, જ
 કેહાં કેહાં કરેં જ પુકારા—ખેપ.
 ધુડી ઉત્તર દખખન બાલમ, ધુમી સારા પુરખ પછપમ, જ
 કહીં મીલા ન પ્રીતમ પ્યારા—ખેપ.
 અયે સખા પીયુસે કેહેના, હયે કઠન તેરેબીન જના, જ
 ખે મયા ધક્કને મારા—ખેપ.
 કયા બયાં હો રંજે ગમકા, ના રહા ભરોસા દમકા, જ
 કોઇ ઘડી હો કુંચ હમારા—ખેપ.
 બસ જ્યાદા સતા મત પ્યારે, આ લપટ ગલેસે હમારે, જ
 હયે “હરીફ” ગમકા મારા—ખેપ.
 [ધરશાદ કરના ઇન્દરકા જોગનસે દીગર ગાનેકે લીએ.]

ઝીંબેટી—હુમરી.

પરદેસન જુગની—તર્જ.

ઈન્દર—કર શાદ હમે અપ્પ જોગનની.

એ હુકમ હએ સુન તુ હમારા, મુશતાક હએ મજમા સારા,
 કછ સુના રાગ રંગ પ્યારા. તા હોવે એ જલસા રૌશનની-કર
 હો ગજલ રેખતા મુખમસ. મુસમીનો સોજે મુસદ્દસ,
 કતઅ કદ રૂપાઈ મુશલસ, સખ રાગ રાગની દુરહતની-કર.
 કલ્યાન ધુરપત પ્યારી, ખમાંય હુમરી ન્યારી,
 બેહાગ બએરવી સારી, દરસાદે હરકી સુમરનની-કર.
 દેખ હુરન તેરા ચકતાર્થ, તખીયતબી મેરી લેહરાર્થ,
 હએ ‘હરીફકી’ તુજકો દોહાઈ, સખજ મેરા એ ગુલશનની-ક
 [રક્સ કરના જોગનકા.]

મજકુર—તર્જ.

જોગન—મેરી દુલડી કીસને ચુરાઈની,

કુનદનકી બનીથી દુલડી, હીરોંમે ચુનીથી દુલડી,
 એ ચન્દ્ર મુનીથી દુલડીની, ચે મોતી ઉસમે જડાઈની-મે.
 મેરે ગલેકી મોહનમાલા, લે ગઈ કોઈ દલાલા,
 ખુદા કરે મુંહ ઉસકા કાલા, કહો કીસને ઉસકો છુપાઈની-મેરી
 લાવે લાવે દુલડી મેરી, નતો સુનોગે તેરી મેરી,
 હું ‘હરીફકી’ મંએ ચેરી, હો જાએગી નાહક ચુરાઈની-મેરી.

[ખુશ હોના ઇન્દરકા દેના ગીલોરી પાનકી જવાબ દેના જોગનકા મહકુજ
 નસર. હોકર.]

જોગન—પાન લેકે કયા કરં કીસી સખજ રંગકા ધ્યાન હએ,
 હડડીયા ચુના હએ બદન ધાન પના હએ.

મસ્ક લાલુ પીપી કે રંગ લાયા હએ,
 શીરાકને કલ્લકા ખીડા ઉઠાયા હએ.
 ગીલોરી લીએ મુજેહ કયા તકતા હએ,
 ફકીરોંકા મુહ કૈન કીલ સકતા હએ.

[ગાના જોગનકા શીરાંકે પારમે.]

ભએરવી—હુમરી.

જોગન--કહાં ગયો શાહનદા જાની પયારા,

દીલ તડપેરે હમારા--કહાં.

બાકા પતા કહીં લાગત નાહી,

હુંડ શીરી બન સારા--કહાં.

ખીન જાની કે ઇન નયેનનમેં,

રએન દીન અંધીઆરા--કહાં.

[દુખારા ખુશ હોના ઇન્દરકા ઔર હાર દેના ઔર જવાબ દેના જોગનકા.]

નસર.

જોગન--હાર જીનહાર નલુગી દીલકો ખાર હએ,

અપના ગુલ ઓગર ગલેકા હાર હોતો બહાર-હએ.

રાજકે દોરમેં પલ્લેસે આઘ હું,

જો માયુસો પાંઝી.

[કૌલ દેના ઇન્દરકા જોગનકો શાદ હોકર ઔર
 જાહેર હોના છુપે છુપે લીઆસમે જોગનકા.]

ભએરવી--ગજલ.

સખજપરી--હોતા કોઇ આનમે અબ કામ હમારા,

ઇનઆમમેં દીજે હમે ગુલશાંમ હમારા--હોતા.

અબ આહસે યુસુફકો નીકલવાવો હમારે.

છુટતા હએ અંધેરમેં દોલારા—હોતારા—હોતા.
 આશકને તેરે માંગલીઆ રાગસે તુજકો,
 દેઆએ કોઈ ઉસકો એ પએગામ હમારા—હોતા.
 આ જનએ અગર ચારતો છાતીસે લગાલુ,
 સીનેમેં તપા હએ દીલે ના કામ હમારા—હોતા.
 મંગવાઈએ શાહજાદેકો અબ દેર ન કીજે,
 નામ આપકા હો ખલકમેં ઐર કામ હમારા—હોતા.
 [ફરમાના ઇન્દરકા લાલ દેવસે ગુલફાંમકી રેહાઈ કે લીએ.]
આસાવરી—મસનવી.

ઇન્દર અરે લાલદેવ ઇસ તરફ જલ્દ આ,
 બડા સુજકો જોગનને ધોકા દીયા.
 બનાવટ કીથી સારી જનદુગીરી,
 નહી આદમી હએ એ સખજપરી,
 ઇસે જરફી ખ્વાહેશ ન યાં લાઇથી,
 છુડાને ગીરફતીરકો આઇથી.
 કબી ઇસકો મીલતા મવો ગુલ ઓગર,
 મગર કૌલ હારા હું મંએ તીનબાર.
 નીકાલ અબ કુવેસે તુ ગુલફાંમકો,
 હવાસે કર ઇસ નેક અન્નમકો.
 [જના લાલ દેવકા સર પીટતે હુવે ઐર લાના ગુલફાંમકો
 ઐર બગલગીર હોના આશકો મઅશુકકા.]

ભએરવી—ગજલ.

સખજપરી—કહરયા હીજર ક્યામતથી જુદાઇ તેરી.
 મેરે ખાલેકને મુન્ઝેહ શકલ દીખાઈ તેરી.

गुलशाम—माझी मुलगे मजी माझ हजे नरके गीपरे
 हाजे ~~स~~ हाकने क्या शकल जनाई तेरी.
 सफरपरी—मुजप होना आणे कुछ हो गया छसका नहीं जम.
 हो गर्भ क्येन मुसीबतसे देखाई तेरी.
 गुलशाम—मंजे तेरे हाथ लगता तु मेरे हंजेमे इसी,
 मेरा मतलब हुवा डम्भीद जग आछ तेरी.
 सफरपरी—हरे तगता ये मेरे दीवमे के आम हय तलक
 करले छसनाइसे देखु न गूदाई तेरी.
 [माजाना हाथ गुलशामो सफरपरीका सज्ज छन्दरने या पुरी
 और मुज्जाइयाद गाता सामाने पुशवकती में.]

अमेरवी— गजल.

भाव—शेनामे गुलशामे गुलशाम मुबारक होवे,
 अयेगा अजरतका सदनजम मुबारक होवे.
 एत मुहदतक हसीनाका नसीना जगमा.
 कशे रादतपे अय आराम मुबारक होवे.
 पी नुके जुने एगर दीगरमे ए अरक्षरके,
 शरणन परलका अय जम मुबारक होवे.
 हुर जगजगे मुबारकहो कलकडो तारे.
 जामके गुल हमे गुलशाम मुबारक होवे.
 जेल पुरा हुवा ला रकसा सुइहो पुससे,
 नहमे महरीलको अय आराम मुबारक होवे.

गामास सुई

અહેર નખર

આ ચાપડી નીચે લખેલે ઠેકાણે જે ચાત્રો મળશે,

મુ'બરક—રામવાડી આમળા બુકસેલર મેરીઆરજી હોરમસજી
માસ્તરની દુકાનેથી તથા પાપલોની આમળા કાંઈ કતેક
મહમદ નુરમદમદની દુકાનેથી તથા તવાબની મનીમની
સામે મુજા નુરદીન છવાખાનની દુકાનેથી તથા કોરમા
બુકસેલર સાપુરજી ફરામજી માડમની દુકાનેથી વેં મળશે.

મુરત—બુકસેલર કરસનદાસ નારણદાસની દુકાનેથી તથા
પોરવાલા મનચેરજી જમસેદજીની દુકાનેથી વેં મળશે.

ભરૂચ—બુકસેલર કાસીરામ જોલાઈની દુકાનેથી વેં મળશે.

વડોદરા—બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીરામની દુકાનેથી વેં
મળશે.

કાકોર—બુકસેલર ત્રીભોવન રણજીની દુકાનેથી વેં મળશે.

અમદાવાદ—બુકસેલર જમજીવન દલપતની દુકાનેથી વેં ચાત્રો
મળશે.

ભાવનગર—વોરા અખદુલદુસેન આદમજીની દુકાનેથી વેં
મળશે.

કચ્છમાંડવી—નાજોરી ચાંપસી ખીમરાજની દુકાનેથી વેં
મળશે.

સુથરી—બુકસેલર પીતાબર હીરજીની દુકાનેથી વેં મળશે.
જમ્યાપાંચ મંગાવનાર બુકસેલરોએ નીચે લખેલે ઠેકા-
ણેથી મંગાવી લેવી ફમીશન સાફ આપવામાં આવશે. છુટક
એક નકલ મંગાવનારે પોસ્ટની ટિકિટનો ખર્ચો આપે આપે વધા-
રે મોકલવો. મહેતા જમનાદાસ સમવાતદાસની કુ'ખની,
ઠેકાણું બુકસેલર આમળા કીનારીયામાં ખીહારીલાલ દુર-
ગાદાસની દુકાને.

